

Muonion kunnan malli nuorten työllistämiseksi

Tämä ehdotettu malli korvaa Muonion kunnan aikaisemman käytännön nuorten kesätyöllistämiseksi. Kesätyöbudjetti on tähän asti ollut 12 000€ ja tällä budjetilla on voitu työllistää kuntaan noin 20 nuorta.

Uudessa mallissa otetaan käyttöön työseteli, joka laajentaa nuorten työllistymismahdollisuuksia yrityksiin, yhdistyksiin, osuuskuntiin ja seurakuntiin sekä nuoren omaan yritystoimintaan. Uudessa mallissa nuorten työllistyminen ei ole enää sidoksissa vain kesäaikaan vaan työllistyä voi mihin tahansa aikaan vuodesta. Uusi malli ei muuta nuorten työllistämiseen varattua budjettia, mutta samalla budjetilla voidaan tarjota työpaikka entistä useammalle nuorelle.

Uusi malli on suunniteltu yhteistyöstä nuorisotoimen sekä Matkailun verkostomainen oppimiskenttä länsirajalla –hankkeen kanssa. Mallia ovat kommentoineet myös työ- ja yksilövalmentaja, hallintosuunnittelija ja kunnanjohtaja. Nuorisovaltuusto kommentoi esitysluonnosta 14.9.2020 pidetyssä kokouksessa. Kommenteissa kannatettiin esitysluonnosta. Nuorisovaltuusto näki tärkeänä kunnan tuen työnhaussa sekä kunnan valvonnan työnantajien suuntaan.

Perustelut uudelle mallille

Uudessa ehdotetussa mallissa nuorten työllistäminen on mahdollista kunnan lisäksi yrityksille, yhdistyksille, osuuskunnille ja seurakunnille, joilla on toimipaikka Muoniossa. On tärkeää tarjota nuorille mahdollisuuksia työkokemuksen kerryttämiseen, tukea paikallista työelämäsidonnaisuutta yksityisiin yrityksiin ja kolmanteen sektoriin sekä tarjota mahdollisuuksia kokeilla eri alojen työpaikkoja jo varhaisessa vaiheessa, mikä tukee nuorta löytämään oman alansa. Kohti vapaita työmarkkinoita suuntaavat työnhakutaidot alkavat kehittyä uuden mallin mukaan entistä varhaisemmassa vaiheessa. Ympärivuotinen työllistyminen mahdollistaisi nuorten työllistymisen myös kesäajan ulkopuolella esimerkiksi matkailualan talvisesonkiin avustaviin tehtäviin.

Nuorten tukeminen yrittäjyyteen on tärkeä ulottuvuus tulevaisuuden työelämää ajatellen. Tätä ajatusta vastaavaa työtä on tehty nuorisotoimen ja oppilaitosten osalta jo aiemminkin esimerkiksi 4H-yrityskurssien muodossa. Yrittäjämäisyys on nykyisen työelämän yksi trendi ja myös uudet opetussuunnitelmat tulevat painottamaan yrittäjyystaitoja. Vuonna 2021 voimaan tuleva lukion opetussuunnitelma tuo opetukseen lisää yrittäjyyskasvatusta. Näin ollen uusi työllistämismalli tukisi jo aiempaa nuorille suunnattua yrittäjyystyötä sekä tulevaisuuden kasvavaa yrittäjyyskasvatuksen trendiä.

Matkailun verkostomainen oppimiskenttä länsirajalla –hankkeessa tehdyissä yrityskartoituksissa muoniolaiset työnantajat ovat pitäneet tärkeänä, että nuoria saataisiin aktivoitua työelämään entistä aiemmin ja nuorten työelämätaidot, kuten oma-aloitteisuus ja reippaus, karttuivat vastaamaan työelämän vaatimuksia. On huolestuttavaa, jos nuoren ensimmäinen työ- tai harjoittelukokemus on vasta lähempänä 20-ikävuotta, jolloin alavalinta tulisi jo olla tehtynä. Muoniossa yrityksillä on ollut hankala saada osaavaa työvoimaa etenkin talvikaudelle ja puolestaan kesäajalle paikallisia hakijoita ei ole avoimiin työpaikkoihin aina ollut. Osalla työnantajista olisi ollut myös tarjota osa-aikatöitä opiskelijoille, mutta hakijoita ei ole ollut. Työnantajatkin ovat olleet huolestuneita työllisyyskehityksestä, jossa ympärivuotinen työllistyminen ei ole työkäisen väestön tavoite. Tämä työllisyyskehitys ei myöskään ole kunnan kannalta toivottava ja kunnan tulisikin aktiivisesti tukea nuoria kohti ympärivuotisen työllistymisen ajatusta ja tätä kautta tukea paikallisen elinkeinoelämän työvoiman saantia.

Oman osaamisen kehittäminen ja sanoittaminen työelämää varten ovat tärkeitä taitoja oppia. Uuden työllistämismallin kautta nuoret oppivat tuetusti kertomaan osaamisestaan ja kokemuksistaan työnantajille, mikä tukee tulevaisuuden työnhakua. Tämän uuden mallin avulla nuorten työelämätaitojen kehittyminen voisi näin alkaa jo nykyistä varhaisemmassa vaiheessa.

Ehdotus uudeksi työllistämismalliksi

Uusi malli koostuu siis kahdesta osasta:

- 1) Kunnan kesätyöt
- 2) Työseteli
 - palkkatyöhön
 - NY-yritykseen Lappian kesäyrittäjyyden kautta.

Nuori voi jatkossa työllistyä kunnan tarjoamiin kesätöihin kuten aiemminkin tai hyödyntää tässä uudessa mallissa lanseerattavan työsetelin. Työsetelin nuori voi käyttää palkkatyöhön tai omaan NY-yritystoimintaan. Nuorten työllistämistä kunnassa koordinoi jatkossakin Muonion kunnan nuorisotoimi.

Uuden työllistämismallin yleiset ehdot

Nuori (kaikki edellytykset täytyttävä):

- Iältään 15-17 –vuotias (yhdeksäsluokkalaiset – toisen vuosikurssin opiskelijat toisella asteella, syntymävuoden mukaan)
- Kotikunta Muonio
- Oppilaitoksessa kirjoilla oleva ja päätoiminen opiskelija
- Etsii itse työpaikan tai tekee itse yrittäjyysuunnitelman

1. Kunnan kesätyöt

Nuorten työllistämiseen tarkoitettusta 12 000€ budjetista varataan joka vuosi kunnalle oma kiintiö kesätöitä varten, jolla turvataan kunnan kesätyöntekijöiden saanti. Kunnan kesätyöpaikkojen määrä vähenee uudessa mallissa, mutta uuden mallin avulla voidaan nuorille tarjota laajempaa toimialasektoria työllistymispolkua varten. Kunnan kesätyöhakua koordinoi nuorisotoimi.

Nuorten työllistämiseen tarkoitettusta budjetista kunnan kesätöihin varataan noin 7800 euroa (sisältäen palkka- ja sivukulut), jolla voidaan työllistää noin 13 nuorta. Nuoren palkka on 495€ + sivukulut / 60h työtä. Toimialoitain alustava kesätyöntekijätarve koostuu seuraavasti: tekninen 6, nuorisotoimi 3, kirjasto 2, sekä mahdollisesti ikäihmiset 1 ja sosiaalitoimi 1. Toimialakohtaiset työntekijätarpeet on varmistettu toimialoilta 8/2020. Toimialakohtaiset tarpeet voivat muuttua, joten kesätyöntekijätarpeita ei sidota toimialoitain vaan kunnalle varattu budjetin osuus on ratkaiseva tekijä. Lisäksi toimiala voi palkata nuoria kesätyöhön tai jatkaa työsuhdetta sen päättymisen jälkeen omin resurssein.

Kunnan kesätyöt laitetaan avoimeen hakuun Kuntarekryn kautta. Todellinen hakuprosessi opastaa nuoria oikeisiin työelämätaitoihin, hakemuksen tekemiseen ja oman osaamisen sanoittamiseen sekä itsenäiseen työnhakuun.

Kunnan on myös työnantajana pidettävä huoli, että nuoret työntekijät saavat kunnassa tarvittavan perehdytyksen, ohjauksen ja valvonnan työhön. Jokainen toimiala vastaa itse nuorten työhajauksesta.

2. Työseteli

Yleiset ohjeet ja ehdot

Työsetelitoimintaa koordinoi nuorisotoimi. Työsetelit ovat käytettävissä 1.1.-31.12. ja niihin on voimassa jatkuva haku. Yhden työsetelin arvo on 250 euroa. Työsetelibudjettiin jää käytettäväksi vuosittain noin 4200 euroa eli noin 16 työseteliä riippuen kunnan omasta kesätyöntekijätarpeesta.

Työsetelit myönnetään hakujärjestyksessä määrärahojen puitteissa. Työseteli on kuitenkin käytettävä neljän kuukauden sisällä sen myöntämisestä.

Nuori voi itse valita käyttääkö työsetelin palkkatyöhön vai oman NY-yrityksen perustamiseen. Käytännössä nuori hakee työseteliä nuorisotoimesta, jossa nuorisosihteeri tarkistaa nuoren oikeuden seteliin ja myöntää setelin.

Työjakson ei tarvitse olla yhtäjaksoinen, mutta vähimmäisvaatimus työtunneille on 60h. Työseteli on voimassa 4 kuukautta, eli nuoren on tehtävä 60 tuntia töitä 4 kuukauden aikana samalla työnantajalla.

Työseteleitä myönnetään 1kpl/nuori/vuosi, mutta mikäli 1.9. on käyttämättä jääneitä työseteleitä, voi nuori hakea toista työseteliä samalle kalenterivuodelle. Tällöin nuoren tulee kuitenkin työllistyä eri työnantajalle kuin ensimmäisellä työllistymiskerralla.

2.1 Työseteli palkkatyöhön

Työsetelillä nuori voi työllistyä yrityksiin, yhdistyksiin, osuuskuntiin tai seurakuntiin, jolla on toimipaikka Muoniossa. Yritys voi olla oman perheenjäsenen omistama, jos muut myöntökriteerit täyttyvät. Kun nuorelle on myönnetty työseteli, hän voi kertoa työnhaussa työnantajille olevansa oikeutettu työseteliin. Tämä kannustaa myös työnantajia palkkaamaan nuoria.

Työllistävä organisaatio sitoutuu maksamaan vähintään TES:in mukaisen palkan. Työseteliä ei voi yhdistää muihin työllistämistuuksiin (esimerkiksi palvelu- ja kuljetusaloilla käytössä olevaan ”Tutustu työelämään ja tienaa” –kesäharjoitteluojelmaan).

Työnantaja laskuttaa kunnan nuorisotoimelta työsetelin suuruuden (250€) viimeistään 1 kuukauden kuluttua työsuhteen päättymisestä. Laskun liitteeksi työnantajan tulee liittää kirjallinen työsuhtesopimus ja palkkatodistus, jotta kunta voi varmistua työnantajan hoitaneen lakisääteiset työnantajavelvoitteet. Työnantaja suositellaan myös antamaan nuorelle työtodistus.

2.2 Työseteli NY –yritykseen Lappian kesäyrittäjyyden kautta

Nuori voi käyttää työsetelin Ammattiopisto Lappian kesäyrittäjä –toimintaan. Kesäyrittäjyys on ollut Lappiassa käytössä Lappian opiskelijoille ja osassa kunnissa myös lukiolaisille. Pilottivuonna 2021 Lappia tarjoaa kesäyrittäjyysmahdollisuuden muoniolaisille 15-17 –vuotiaille nuorille, jotka kirjataan yrittäjyyden ajaksi Lappian opiskelijoiksi. Pilottivuoden jälkeen voidaan saatujen kokemusten perusteella pohtia mahdollisuutta yrittäjyyden ulottamisesta myös muulle kuin kesäajalle.

Lappian kesäyrittäjyydessä toiminta käynnistyy yhteisellä starttiviikolla, jossa Lappian yrittäjyyskoordinaattori opastaa nuoret yrittäjyyteen, nuoret tekevät yrityssuunnitelmat ja perustavat NY-yrityksen. Starttiviikolle nuoret voivat osallistua etänä kotoa käsin tai nuorisotila Tippalassa tietokoneilla. Nuoret voivat perustaa yrityksen yksin, pareittain tai pienryhmissä riippuen valitusta toimialasta. NY-yrittäjyys soveltuu esimerkiksi käsityö-, pienkahvila- ja pihatyöpalveluyrittäjyyteen.

Starttiviikon jälkeen nuoret aloittavat yritystoiminnan, jonka ajan he voivat kysyä neuvoa ja apua Lappian yrittäjyyskoordinaattorilta. Toiminta on kunnalle maksutonta. NY-yrityksen rekisteröinnissä on ollut 25€/hlö maksu, mutta alustavan tiedon mukaan rekisteröinti on muuttumassa maksuttomaksi. Mikäli rekisteröinnistä peritään maksu, voidaan tämä kustannus kattaa kunnan nuorten työllistämiseen varatusta kokonaisbudjetista. NY-yrityksen kautta nuori saa myös vastuuvakuutuksen.

Ehdot:

- Nuori osallistuu hyväksytysti Lappian järjestämälle starttiviikolle, jossa nuori tekee liiketoiminta- ja toimintasuunnitelman sekä perustaa NY-yrityksen.
- Nuori toimittaa nuorisotoimeen liiketoimintasuunnitelman ja NY-yrityksen perustamisasiakirjan (huoltajan allekirjoituksella varustettu).
- Työskentelyä kertyy vähintään 60 h (tuntikirjanpito).
- Yritys tuottaa vähintään 100€ (yksinkertainen kirjanpito toteutuu kesäyrittäjyyden kautta).
- Nuori hakee työsetelin maksatusta viimeistään kuukausi toiminnan päättymisen jälkeen. Liitteeksi nuori toimittaa toimintaraportin (sisältäen talousraportin) sekä tilinumeron.

Käyttöönottoon liittyvät toimenpiteet

Uuden työllistämismallin käyttöönotto on ajoitettu vuodelle 2021, niin että työsetelit olisivat haettavissa 1.1.2021 alkaen. Vuosi 2021 on uuden työllistämismallin pilotointivuosi, ja mallia voidaan tämän jälkeen kehittää ja muuttaa saatujen kokemusten ja palautteiden perusteella. Palautteet ja kokemukset työsetelimallista kerätään pilottivuoden aikana Webropol-kyselynä nuorilta ja nuoria työllistäneiltä tahoilta.

Käyttöönottoa varten laaditaan ohjeistukset nuorille ja työnantajille. Ohjeistukset luodaan yhteistyössä nuorisotoimen, työpajan ja Matkailun verkostomainen oppimiskenttä länsirajalla –hankkeen kanssa. Maksatuksen hakemisen osalta ohjeet käyvät läpi myös taloussihteri. Ohjeistukset hyväksyvät sovitusti kunnan hallinto- ja henkilöstösuunnittelija, hallintojohtaja tai kunnanjohtaja. Nuoren työntekijän ohjeisiin kootaan tietoa työelämän perustiedoista, työsuhteen solmimisesta ja työntekijän vastuista ja oikeuksista. Nuoria työllistymisasioissa tukevat muun muassa etsivä nuorisotyöntekijä, nuorisosihteri ja yksilövalmentaja.

Työnantajaohjeistuksiin on tärkeää koota tarkasti ja selvästi työsetelimallin toiminta.

Työnantajaohjeistuksiin tulee koota muun muassa työnantajan velvollisuudet, työ sopimuksen suositukset (työnkuvaukset nuoren työtehtävistä) sekä tarkat toimintaohjeet, miten työnantaja hakee työsetelin maksatusta kunnasta (hakeminen, lomakkeet, aikataulut ja tarvittavat liitteet). Työsetelimallissa kunnan on tärkeä huolehtia, että työnantajat toimivat oikeudenmukaisesti nuoria työntekijöitä kohtaan. Tarjoamalla tietoa ja kannustamalla työnantajia, kunta tukee vastuullista työnantajuutta.

Kesäyrittäjyystoiminnasta kunta ja Ammattiopisto Lappia solmivat kirjallisen sopimuksen.

Käyttöönottoa varten nuorille järjestetään työllistymisinfo oppilaitoksissa ja nuorisotoimi tarjoaa nuorille tietoa myös vapaa-ajalla. Työllistymisinfo jää vuosittaiseksi tilaisuudeksi, jossa mukana ovat työ- ja yksilövalmentaja, etsivä nuorisotyöntekijä, nuorisosihteri sekä elinkeinokoordinaattori. Myös Lappian yrittäjyyskoordinaattori voi osallistua tilaisuuteen. Työllistymisinfossa käydään läpi työsetelin kokonaisuus, työnhaun perusteita ja Kuntarekryn käyttö. Oppilais yhteistyö on olennainen osa työsetelimalliin siirtymistä.

Tiedottamista työseteliin siirtymisestä tehdään yrityksiin elinkeinotiimin ja Matkailun verkostomainen oppimiskenttä länsirajalla –hankkeen kautta. Yhdistyksiä tiedottaa hyvinvointikoordinaattori. Ohjeistukset työntekijöille ja työnantajille laitetaan kunnan kotisivuille.

